

Referat af samtale i State Department den 4. marts 1948 mellem ambassaderåd i Washington Povl Bang-Jensen og H. Francis Cunningham, State Departments nordeuropæiske kontor.

HEMMELIGT

EMNE: Eventuel sovjetiske besættelse af Danmark.

Hr. Bang-Jensen sagde han var dybt bekymret over Danmarks umiddelbare fremtid. Han syntes, at begivenhederne i Tjcekoslovakiet og Finland havde øget faren for Danmark. Han havde tidligere været i stand til at forudsige flere tragiske begivenheder. Specifikt havde han forudset den tyske besættelse af Danmark og havde advaret lederne af de danske politiske partier herom, men kun en enkelt havde troet på det.

Bang-Jensen mente, at skønt russerne ønsker at undgå krig, er de spillere og villige til at løbe risici. De vil søge nye måder at ødelægge Marshall-planen, skabe uro og tilføje USA's prestige synlige skader.

Bang-Jensen mener, at russerne har indset, at Danmark er ekstrem svag. De danske forsvarsstyrker er ikke nær så godt organiseret og udstyret som da tyskerne marcherede ind. Forsvarskommissionen har ikke nået nogen konklusion, og det militære personel er fuldstændig uden gejst og moral. Russerne kan ikke regne med at kunne rykke ind i Tyrkiet eller Grækenland, fordi USA er for dybt involveret der. Antag at kommunisterne ikke vinder i Italien. Så vil sovjetrusserne ikke kunne presse mod vest ind i Østrig eller Tyskland, fordi det ville bringe dem i direkte konflikt med amerikanske tropper og føre til krig. Sverige og Norge er for store til at kunne overmandes i en enkelt operation og ville gøre behjertet modstand. I nogle lande prøver russerne at overtage styret indefra. Bang-Jensen tror, at de må være klar over, at det aldrig vil lykkes i Danmark. Følgelig måtte de være nødt til at bruge magt. Skønt de ikke har noget hastværk – Marx har lært dem, at de er sikre på at vinde til sidst – griber de en egnet lejlighed, hvis den byder sig.

Jeg spurgte Bang-Jensen, om han ikke troede, at USSR ville finde egnede svage punkter i Kina eller andetsteds i Østen. Måske, svarede han, men russerne ved, at hovedstriden står i Europa og vil ikke lade begivenheder i Østen bortlede deres opmærksomhed fra muligheder for at gøre fremstød i Europa.

Bang-Jensen erindrede om, at russerne havde forsøgt at slå en handel af med Hitler om adgangsvejene til Østersøen, som det blev afsløret for nylig i State Departments bog med Nazi-dokumenter. Der hersker ingen tvivl om den sovjetiske interesse i Dardanellerne. Deres interesse i adgangsvejene til Østersøen må være endnu større. Bang-Jensen mener, at russerne måske nu har 200 moderne tyske u-både. Selv om de måtte få kontrol med Dardanellerne, ville det ikke medføre adgang til det åbne hav: briterne ville stadig kunne blokere de russiske u-både ved Gibraltar. Ruslands ishavskyst frembyder ikke belejlige basefaciliteter. Murmansk-kanalen er frosset til det meste af året. Både den og Murmansk-jernbanen ville kunne sættes ud af spillet med en enkelt atombombe.

Bang-Jensen er af den opfattelse, at russerne er overbeviste om, at USA ikke kan gribe til beslutsom handling under præsidentkampagnen. Rusland ville uden noget varsel kunne besætte strategiske punkter i Danmark ved indfaldsvejene til Østersøen. En fuldstændig besættelse af Danmark ville ikke være nødvendig. USA ville lide et forfærdeligt prestigetab. Den russiske undskyldning ville da være den, at dette var et udtryk for den nye "Molotov doktrin" om europæisk forsvar, som Sovjetunionen med glæde ville forklare for De forenede Nationer. I denne erklæring ville der også være en udtalelse om, at USA åbenbart havde sat sig på Grønland, og at det derfor kun var naturligt, at USSR erhvervede nødvendige baser på dansk territorium. Bang-Jensen forventede, at der ville blive stor harme i USA, men tvivlede på, at kongressen ville erklære krig midt i valgkampen. I det mindste var det sådan russerne tænkte. Han erkendte, at der var den mulighed, at præsident Truman ville opfordre til øjeblikkelig krig og få umådelig stor offentlig støtte hertil.

Bang-Jensen sagde han havde diskuteret situationen med kommandør Kjølser, den danske marineattaché. De agter at indberette deres konklusioner til København. De tror deres indberetning vil blive nedvurderet og kategoriseret som et forsøg fra ambassadens side på at skubbe Danmark ind i det vesteuropæiske arrangement foreslået af Bevin. Ambassadør Kauffmann er borte, men kommer snart tilbage. Bang-Jensen skal selvfølgelig diskutere sin planlagte indberetning med ambassadøren, men føler sig sikker på, at ambassadøren vil slutte sig til hans synspunkter. I tilknytning til sin advarsel vil Bang-Jensen fremsætte anbefaling om, at Danmark straks må gøre forberedelser, som vil gøre det klart for russerne, at der vil blive gjort nogen modstand. Han tror ikke, at modstanden vil kunne blive ret effektiv eller vare ret længe. Russerne ville imidlertid tøve en hel del mere med at rykke ind, hvis de vidste, at der ville blive problemer, i stedet for som nu at være sikre på, at Danmark er aldeles hjælpeløs. Bang-Jensen synes, at forsvarsministeren, som han ikke anser for særlig handlekraftig, burde opløse forsvarskommissionen og tage skridt til at organisere og bevæbne de danske styrker så godt som tid og omstændigheder tillader det.

Bang-Jensen synes ikke, at den russiske propaganda i de seneste måneder har klaget noget videre over den fortsatte tilstedeværelse af amerikanske styrker i Grønland. Han finder det ildevarslende. Alt i alt anser han chancerne for en nær forestående russisk indrykning ind i Danmark for at ligge mellem 25% og 40%.

Jeg sagde til Bang-Jensen, at hans teori kun lød altfor logisk. Hvis jeg skulle driste mig til at fremsætte et personligt forslag om passende forsvarsforanstaltninger, skulle det være, at de vigtigste flyvepladser blev forsvaret bedst muligt. Jeg ville gerne viderebringe hans bemærkninger til Mr. Hickerson. Bang-Jensen svarede, at hans synspunkter var hans personlige, og at han gerne ville bede mig behandle dem som fortrolige, men havde intet imod, at jeg meddelte dem til Mr. Hickerson.

*Kilde: National Archives, Washington D.C., Diplomatic Branch, Dept. of State, Decimal File 1945-49, 759.61/3-448.
Her gengivet efter den originale tekst i: Tekster til historisk forskningsteknik, 4.31-4.33. Århus 1977, red. af Jørgen Elklit.*

Referat af samtale i State Department den 9. marts 1948 mellem Danmarks ambassadør i Washington, Henrik Kauffmann, direktøren for State Departments Europæiske Afdeling, John D. Hickerson, og Benjamin Hulley fra det nordeuropæiske kontor.

HEMMELIGT

Den danske ambassadør sagde, at han var kommet for at høre vore reaktioner på begivenhederne for nylig i Tjcekoslovakiet og Finland. Han spurgte for at få hjælp til at danne sig en mening og ikke med henblik på en indberetning.

Mr. Hickerson diskutererede hele spørgsmålet og fremhævede, at den side af den tjcekoslovakiske situation, der chockerede den amerikanske opinion, var den kendsgerning, at der ikke var gjort nogen modstand. I øvrigt var der ikke tale om nogen større omgruppering i denne region, eftersom vi længe havde anset dette land som en del af østblokken. Han omtalte vor store sympati for Finland og sagde, at en af vore retningslinier længe havde været hensynet til at afstå fra handlinger, der ville bringe dette land i knibe. Finnerne havde en god portion medfødt styrke og vilje til at forsvare sig alt hvad de kunne.

I en omtale af muligheden af yderligere sovjetiske overgreb sagde han, at vor holdning hovedsagelig ville være bestemt af den holdning, som vedkommende land selv viste. Hvis et land viste vilje til modstand, ville det være en afgørende faktor for omfanget af den assistance, vi kunne yde.

Hr. Kauffmann var glad for denne diskussion uden for referat. Han sagde, at Danmark også var blevet meget chokeret over disse begivenheder, som havde den virkning, at de formede opinionen imod yderligere kommunistisk fremtrængen. Han håbede, at der ikke ville komme nogen offentlig udtalelse udefra, der ville svække den danske vilje til at gøre modstand. I den forbindelse citerede han en udtalelse af Churchill i 1940 om at Storbritannien kunne yde Norge militær hjælp, men ikke Danmark.¹ Denne udtalelse havde haft vidtrækkende følger, idet den havde svækket den danske vilje til at gøre modstand mod den tyske invasion.

*Kilde: National Archives, Washington D.C., Diplomatic Branch, Dept. of State, Decimal File 759.00/3-948.
Her gengivet efter den originale tekst i: Tekster til historisk forskningsteknik, s. 4.35-4.36. Århus 1977, red. af Jørgen Elklit.*

Den britiske ambassadør i Washington til State Department den 11. marts 1948.

YDERST HEMMELIGT

AIDE-MÉMOIRE²

Den 8. marts oplyste den norske udenrigsminister Hans Majestæts ambassadør i Oslo om, at den norske regering ifølge rapporter modtaget fra tre forskellige kilder kan blive stillet over for et sovjetisk krav om at afslutte en pagt, lige så snart, eller endog før, en sovjetisk-finsk pagt er blevet afsluttet. Skønt det på forhånd lå fast, at et sådant krav ville blive afvist, ønskede den norske regering at vide, hvilken hjælp de kunne forvente at modtage, hvis de blev angrebet. Hr. Lange fremsatte derfor dette spørgsmål til Hans Majestæts britiske regering og den amerikanske regering. [...]

---

¹ Churchill skal i en uformel samtale med journalister i London have gjort en henkastet bemærkning om, at "Danmark jo ikke har en grav, som de kan fodre tigreren henover" (i modsætning til Norge, der har Skagerrak og Nordsøen som maritimt forsvarsbælte).

² Aide Mémoire: egentlig: "hjælp til at huske"; diplomatisk papir, der indeholder hovedpunkterne i en officiel, henvendelse.

2. Mr. Bevin frygter, at der er grund til norsk ængstelse, og at der faktisk om kort tid vil blive stillet sovjetiske krav til Norge. Som et første skridt foreslår Mr. Bevin, at den britiske og amerikanske repræsentant i Oslo instrueres om at gøre deres bedste for at indgyde mod i den norske regering og påpege, at Tyrkiet og Iran med succés har modsat sig sovjetiske krav, og advare Norge imod at begive sig ud på et skråplan ved at prisgive sin ret til selv at bestemme, hvem det vil afslutte pagter med. De kunne tilføje, at hvis Norge skulle behøve støtte udefra til at fastholde sin selvstændighed, ville sandsynligheden for at få den være meget større ved at vise beslutsomhed frem for passiv afventen.

3. Alligevel frygter Mr. Bevin, at sådan tale ikke er nok til at få den norske regering til at holde ud, og han mener, at alle mulige skridt bør tages for at forhindre, at Norge falder fra nu, hvilket ville medføre Ruslands tilstedekomst ved Atlanten og hele det skandinaviske systems sammenbrud. Dette ville i sin tur mindske chancen for at standse den ubønhørlige russiske fremmarch i Vesteuropa.

4. To alvorlige trusler kan således snart vise sig; den strategiske trussel indeholdt i udvidelsen af den russiske interessesfære til Atlanten; og den politiske trussel om at ødelægge indsatsen på at opbygge en Vestunion. I denne situation mener Mr. Bevin, at kun et dristigt træk kan afværge faren. Desuden viser det tempo, som Rusland har sat i Tjeckoslovakiet, dernæst Finland, og nu Norge, klart at der er ingen tid at spille.

5. Mr. Bevin har i nogen tid overvejet, hvordan man bedst kan tackle dette problem, som nu er sat på spidsen af det overhængende russiske fremstød mod Norge. Han mener, at den mest virkningsfulde kurs ville være meget snart at tage skridt til, før Norge går under, at afslutte en regional Atlantpagt om gensidig bistand under artikel 51 i FN's vedtægter, hvori alle de lande, der er direkte truet af et russisk fremstød til Atlanten, kunne deltage, f. eks. USA, Storbritannien, Canada, Irland, Island, Norge, Danmark, Portugal, Frankrig (og Spanien, når det har et demokratisk styre).

6. Mr. Bevin har nøje overvejet, om man skulle invitere de skandinaviske lande til at slutte sig til Storbritannien, Frankrig og Benelux-landene i det system, der nu er til forhandling i Bruxelles, men er kommet til den konklusion, at det ville være en fejltagelse, eftersom Frankrig og Storbritannien sammen med Benelux-landene ikke ved egen kraft ville kunne forsvare Skandinavien imod et pres. Ej heller var der det samme syn i Frankrig og Benelux-landene som i de skandinaviske lande på hele det atlantiske sikkerhedsproblem. Derfor havde han besluttet at undlade på dette tidspunkt at henvende sig til de skandinaviske stater, og samarbejdet med dem har været holdt udelukkende inden for rammerne af det europæiske genopbygningsprogram [Marshall-planen]. Men nu, hvor der er et pres mod Norge under udvikling, som kunne føre til omringning af Sverige, er der ingen vej uden om at udarbejde praktiske forholdsregler til at imødegå denne fare. Den mest praktiske kurs er efter Mr. Bevins opfattelse at arbejde for at fremme følgende tre systemer: -

- i. Storbritannien-Frankrig-Benelux systemet med opbakning af USA;
- ii. En atlantisk sikkerhedsstruktur, som USA ville være endnu mere engageret i;
- iii. Et Middelhavs-sikkerheds system, som især ville berøre Italien.

Hans Majestæts regering i Storbritannien presser på med det første system. Men i betragtning af truslen imod Norge er det atlantiske sikkerhedssystem blevet endnu mere vigtigt og presserende.

7. Mr. Bevin er derfor overbevist om, at Hans Majestæts regering i Storbritannien og USA's regering uden mindste forsinkelse bør undersøge, hvordan sådan et atlantisk sikkerhedssystem kan oprettes, så at vi, hvis truslen mod Norge skulle udvikle sig, straks ville kunne indgyde den tillid, der skal til for at konsolidere Vesten imod sovjetisk infiltration og på samme tid indgyde den sovjetiske regering så megen respekt for Vesten, at fristelsen forsvinder og på den måde sikre en lang fredsperiode. Alternativet er en gentagelse af vor tidligere erfaring med Hitler, hvor vi hjælpeløse må se til, medens vor stilling langsomt forværres, indtil vi bliver tvunget til at forsvare vor eksistens og frihed. Efter Mr. Bevins opfattelse kan vi dreje hele verden bort fra krig, hvis resten af nationerne uden for det sovjetiske system virkelig organiserer sig, og dermed kan vi også frelse Rusland selv.

Washington, den 11. marts 1948.

Kilde: *Foreign Relations of the United States. 1948, vol. III: Western Europe. (Washington 1974), s. 46-48.*

Den amerikanske udenrigsminister til den britiske ambassadøri Washington den 12. marts 1948.

Kære hr. ambassadør: Vær venlig at oplyse Mr. Bevin om, at vi i overensstemmelse med Deres *aide-mémoire* af 11. marts 1948 er parate til straks at gå i gang med fælles drøftelser af oprettelsen af et atlantisk sikkerhedssystem.

Jeg foreslår, at den britiske repræsentant straks kommer hertil tidlig i næste uge.

Kilde: *Foreign Relations of the United States, 1948, bind III, Western Europe, s. 46-48.*

Telegram nr. 229 den 12. marts 1948 fra den amerikanske ambassadør i København, J. Marvel, til den amerikanske udenrigsminister.

YDERST HEMMELIGT

København, den 12. marts 1948 – kl. 14.00.

229. Udenrigsministeren [Gustav Rasmussen] fortalte mig i går aftes, at [statsminister] Hedtoft havde instrueret ham om at fremsætte en hasteanmodning om følgende våben, som den danske hær må have straks: (A) 60.000 Garand rifler med tilbehør og 20.000.000 patroner; (B) 1.000 12.7 mm luftværns maskingeværer i enkelt affutage og 150 i fireaffutage (kvadrupel) med 12.7 mm maskingeværer og nødvendigt tilbehør inkl. rullende materiel til transport af fireaffutagerne, 12.000.000 patroner; (C) 120 pjecer 40 mm luftværnskanoner med nødvendigt tilbehør og 240.000 patroner; (D) 90 pjecer 90 mm luftværnskanoner med ildledelsesradar, fartøjsaggregater og motorkøretøjer (lastvogne til transport af kanoner og tilbehør); (E) 400 2 ½ lastvogne med kort akselafstand 6 x 6.

Han mente, at emnerne A, B og C var deklareret i overskud og håbede, at emnerne under D og E kunne deklarerer i overskud.

Han påpegede, at Danmark havde en kredit på omtrent 8 millioner dollars ifølge aftaler om overskudslagre, men håbede at denne [kredit] kunne øges, så den kunne dække prisen på alle ovennævnte emner. Han understregede, at Danmark ingen dollars havde at købe dem for og sagde, at han håbede, at der kunne arrangeres en kreditaftale. Han sagde, at situationen var særdeles truende, og at danskerne mente det alvorligt, når de sagde, at de ville forsvare deres land i tilfælde af et russisk angreb. Han sagde, at tiden var knap, og han håbede, at jeg ville have et svar til ham, når han vendte tilbage fra konferencen i Paris den 18. marts.

Jeg anbefaler en positiv hastebehandling af denne anmodning.

Kilde: National Archives, Washington D.C., Diplomatic Branch, Dept. of State, Decimal File 859.24/3-1248.

Her gengivet efter den originale tekst i: Tekster til historisk forskningsteknik, s. 4.36-4.37. Århus 1977, red. af Jørgen Elklit.

Telegram nr. 230 den 12. marts 1948 fra den amerikanske ambassadør i København, J. Marvel, til den amerikanske udenrigsminister.

HEMMELIGT

København, den 12. marts 1948 – kl. 15.00.

230. Da jeg i aftes spurgte udenrigsministeren [Gustav Rasmussen] om, hvad Danmarks reaktion ville være i tilfælde af en sovjetisk anmodning [om en gensidig venskabs- og bistanstraktat] magen til den, som Finland har fået, svarede han, at sagen ikke havde været drøftet i regeringen, men hans personlige opfattelse, som han var sikker på, at [statsminister] Hedtoft delte, var at Danmarks svar ville være et blankt nej. Han tilføjede, at selv i tilfælde af, at Sovjetunionen anmodede om en ikke-angrebstraktat, ville Danmark også blankt afvise at gå ind i en sådan aftale. Han påpegede, at Danmark, men ikke Norge, havde haft en ikke-angrebstraktat med Tyskland, og dog var begge lande blevet angrebet samtidig. Han sagde videre, at Danmark ved at gå sammen med Norge eller Benelux-landene ikke ville standse et sovjetisk angreb. Han sagde, at det alene kunne standses ved en klar amerikansk erklæring om, at grænsen for sovjetisk fremtrængen er nået, og at enhver yderligere aggression straks vil blive imødegået med magt. Han sagde, at kun en sådan amerikansk erklæring ville gøre indtryk på Sovjetunionen. Han håbede, at USA ville tage sådan et standpunkt og erklære det åbent. Han sagde, at det var muligt, at Danmark ville blive tvunget til at søge et militært forbund med USA. Han håbede, at dette ikke ville ske før Marshall-planen var iværksat, så at der ikke skulle opstå en opfattelse af, at det europæiske genopbygningsprogram [Marshall-planen] havde militære forgreninger.

Kilde: Foreign Relations of the United States, 1948, bind III, s. 51.

Telegram nr. 243 den 17. marts 1948 fra ambassadør Marvel i København til udenrigsminister Marshall i Washington.

HEMMELIGT

København den 17. marts 1948 - kl. 13.00.

Statsminister Hedtoft spurgte mig i går aftes, om USA var misfornøjet over Danmarks mangel på initiativ til at slutte sig til Vesteuropa sådan som ambassaderåd Povl Bang-Jensen har meddelt (har fået at vide at sidstnævnte ankom her for to dage siden sendt af Kauffmann for at aflægge beretning om USA's holdning og hensigter). Hedtoft påpegede, at Bevins Vestunions-tale hverken havde nævnt Skandinavien eller militære og andre garantier. Jeg fik det indtryk, at det er militære garantier, der ligger ham mest på sinde, og at hans tankebaner ligger op ad dem, som Rasmussen udtrykte, se mit telegram 230 af 12. marts. Hedtoft sagde, at der er en mulighed for, at Danmark sammen med Norge vil slutte sig til Vesten, skønt Sverige står fast på renlivet neutralitet.

Jeg kommenterede det ikke, men bemærkede, at eftersom hans socialistiske regering offentligt har opgivet den traditionelle afrustningspolitik og nu går ind for en oprustning, er det berettiget at håbe, at socialisterne vil skrotte den traditionelle neutralitetspolitik især set i lyset af begivenhederne i verden og Hedtofts erklæring for nylig, hvori han atter gav udtryk for sine antikommunistiske synspunkter.

Hedtoft tager i dag til konference i Stockholm med de skandinaviske statsministre og bad mig om et møde ved hans tilbagekomst den 22. marts, hvor han vil fortælle mig om resultatet af konferencen i Stockholm og i detaljer diskutere Danmarks situation og hensigter.

Det ville være en hjælp for mig, hvis jeg inden mandag [den 22. marts] kunne få besked om afdelingens holdning til de synspunkter, som Bang-Jensen har udtrykt over for Hedtoft.

*Kilde: National Archives, Washington D.C., Diplomatic Branch, Dept. of State, Decimal File 711.59/3-1748.
Her gengivet efter den originale tekst i: Tekster til historisk forskningsteknik, s. 4.40. Århus 1977, red. af Jørgen Elklit.*

Telegram nr. 244 den 17. marts 1948 fra ambassadør Marvel i København til udenrigsminister Marshall i Washington.

HEMMELIGT

København, den 17. marts 1948 - kl. 14.00.

244. Steensen-Leth fra Udenrigsministeriet fortalte mig i går aftes, at Bang-Jensen [jfr.] mit telegram 243 af 17. marts har oplyst ham om, at USA's flyvevåben har behov for Danmark som lokalitet, hvorfra Moskva kunne angribes. Ved ikke hvor Bang-Jensen har fået denne oplysning fra, men Afdelingen vil utvivlsomt nære ønske om at spore og stoppe [den eventuelle kilde].

*Kilde: National Archives, Washington D.C., Diplomatic Branch, Dept. of State, Decimal File 711.59/3-1748.
Her gengivet efter den originale tekst i: Tekster til historisk forskningsteknik, s. 4.41. Århus 1977, red. af Jørgen Elklit.*

Telegram nr. 174 den 19. marts 1948 fra fungerende udenrigsminister Thorp,³ Washington, til ambassadøren i København.

YDERST HEMMELIGT

Den 19. marts 1948 - kl. 16.00.

174. Ifølge opfattelsen her er Bang-Jensens besøg i København udslag af hans og Kauffmanns ønske om at hjælpe nøglepersoner i Danmark med at fortolke begivenhederne fornylig og sikre, at Danmark handler som en fri nation med selvagtelse og ikke bare som tilskuer. Præsidentens udtalelse i talen den 17. marts, at de frie europæiske landes faste vilje til at ville beskytte sig vil blive mødt med en tilsvarende amerikansk vilje til at yde hjælp, er i den forbindelse af allerstørste betydning.

Hvilke konkrete aktive forholdsregler Bang-Jensen eller andre danske end måtte udlede af den givne situation, er de ikke inspireret af Afdelingen (ambassadens telegrammer 243 og 244 af 17. marts). Dog har

---

³ Assistant Secretary of State for Economic and Business Affairs Willard L. Thorp. Telegramteksten er affattet af H.F. Cunningham fra det nordeuropæiske kontor.

Afdelingen ikke noget ønske om at kaste koldt vand på den danske opvågning til virkeligheden eller på danske forsøg på at udtænke egne planer for at modstå et angreb.

Kilde: National Archives, Washington D.C., Diplomatic Branch, Dept. of State, Decimal File 711.59/3-1748.

Her gengivet efter den originale tekst i: *Tekster til historisk forskningsteknik*, s. 4.42. Århus 1977, red. af Jørgen Elklit

---

Telegram nr. 178 af 22. marts 1948 fra udenrigsminister Marshall i Washington, til ambassadøren i København.

HEMMELIGT

Kl. 15.00

178. De bør oplyse Steensen-Leth om, at historien indberettet i Deres [telegram] 244 af 17. marts selvfølgelig er grundløs.

Kilde: National Archives, Washington D.C., Diplomatic Branch, Dept. of State, Decimal File 711.59/3-1748.

Her gengivet efter den originale tekst i: *Tekster til historisk forskningsteknik*, s. 4.43. Århus 1977, red. af Jørgen Elklit

---

Telegram nr. 264 den 22. marts 1948 fra ambassadør Marvel i København til udenrigsminister Marshall i Washington.

HEMMELIGT

København, den 22. marts 1948 – kl.13.00.

264.

Bang-Jensen ringede i går og sagde, at formålet med hans besøg [i Danmark] var at få danskerne til at indse verdenssituationens alvor og de mulige farer for Danmark. Han har været hos Hedtoft, visse partiledere og vigtige journalister og vil træffe udenrigsministeren i morgen [tirsdag] og give møde for det udenrigspolitiske nævn på onsdag. Han har tegnet et dystert billede og understreget nødvendigheden af, at Danmark iværksætter planer til imødegåelse af angreb. Han har sagt til dem, at tremagts-aftalen om Trieste (som han mener skaber sikkerhed for et kommunistisk nederlag i det italienske valg) kan fremtvinge en sovjetisk aktion mod Danmark og muligvis Norge i en umiddelbar fremtid, og han bemærker, at de fem dage i påskeferien kan være et belejligt tidspunkt. Han mener, at Danmark straks bør tage et klart standpunkt ved at slutte sig til Vesten, og han er af den opfattelse, at det vil ske inden for de kommende uger.

Det er hans plan at blive her i omtrent ti dage.

Kilde: National Archives, Washington D.C., Diplomatic Branch, Dept. of State, Decimal File 759.00/3-2248.

Her gengivet efter den originale tekst i: *Tekster til historisk forskningsteknik*, s. 4.43. Århus 1977, red. af Jørgen Elklit.

Telegram fra den amerikanske ambassadør i København til den amerikanske udenrigsminister den 24. marts 1948.

YDERST HEMMELIGT

København den 24. marts 1948 kl. 11.

275. Udenrigsministeren sendte bud efter mig i går aftes og lagde ikke skjul på den danske regerings akutte nervøsitet. Han opregnede adskillige forebyggende forholdsregler, regeringen er i færd med at tage for at sikre sig imod anslag fra de hjemlige kommunister og for at være beredt til en eventuel sovjetisk invasion⁴ og understregede at Danmark er fast besluttet på at gøre modstand til det sidste mod en sovjetisk aggression.

Han sagde, at chancen for at Danmark i umiddelbar fremtid bliver inviteret til at tilslutte sig Bruxelles-pagten⁵ er lille og bemærkede, at ingen af de underskrivende stater har henvendt sig til Danmark, og at den nederlandske statsminister og udenrigsminister faktisk i forrige uge havde sagt ham, at Nederlandene ser sådan på det, at intet land bør inviteres, indtil de fem medlemslande har konsolideret deres stilling. Ydermere tvivlede han på, at tilslutning til Bruxelles-pagten ville give Danmark den militære bistand, som der måtte vise sig behov for.

---

⁴ ambassadens telegram 270 af 23. marts.

⁵ ambassadens telegram 265 af 22. marts.

Han spurgte til anmodningen om våben.⁶ Jeg oplyste ham om, at jeg ikke havde modtaget noget svar og påpegede, at der er visse lovmæssige og politiske vanskeligheder. Han gjorde mig så bekendt med Norges anmodning til USA om militære garantier. Han sagde, at Bevin var bekendt med denne anmodning, idet Bevin havde spurgt ham herom i Paris. Han sagde, at han først havde fået kendskab til Norges anmodning, efter at den var fremsat. Han sagde så, at Danmark kunne blive tvunget til at fremsætte en lignende anmodning.⁷ Han syntes ikke om, at Danmark går sammen med Norge og dermed bryder solidariteten mellem de skandinaviske stater, men er sikker på, at Sverige vil fastholde sin neutrale indstilling, og Danmark må derfor selvstændigt fastlægge sin egen kurs. Han tilføjede, at kursen endnu ikke er vedtaget af regeringen, men at den vil blive drøftet i ministermøde og i udenrigspolitisk nævn i dag. Han spurgte, om vi kunne genoptage vore diskussioner efter at regeringens politik er blevet fastlagt, hvilket jeg tror vil ske inden for forholdsvis kort tid.

Kilde: *Foreign Relations of the United States, 1948, bind III, s. 67-68.*

Telegram nr. 286 fra den amerikanske ambassadør i København til den amerikanske udenrigsminister den 27. marts 1948.

YDERST HEMMELIGT

København, den 27. marts 1948 kl. 11.

286. Min samtale den 24. marts med Hedtoft og det efterfølgende møde i udenrigspolitisk nævn (mit telegram 275, 24. marts) viser, at den endelige fastlæggelse af, hvilken kurs Danmarks indsats skal følge, sandsynligvis først vil ske, når det italienske valg er overstået og vilkårene i den finsk-sovjetiske pagt er kendte. Så meget ligger dog fast:

- 1) Danskerne vil forsvare sig, der vil ikke blive en ny 9. april 1940.
- 2) Hvis de får en henvendelse, vil danskerne blank afvise såvel (a) en militærpagt som (b) en ikke-angrebstraktat med Sovjet.
- 3) Danskerne følger med stor interesse USA's reaktion på Norges anmodning om militær bistand.
- 4) Danskerne tvivler på et gunstigt svar på Norges lignende anmodning til briterne.

Kilde: *Foreign Relations of the United States, 1948, bind III, s.-68.*

Telegram nr. 204 den 5. april 1948 fra den fungerende amerikanske udenrigsminister, Robert Lovett, til den amerikanske ambassadør i København.

YDERST HEMMELIGT

HASTER

Washington, den 5. april 1948 kl. 19

204. Til Deres oplysning har vi diskuteret forespørgslen indeholdt i Deres telegram 229 af 12. marts⁸ med Krigsministeriet. Lignende problemer er opstået over en bred front efter Bruxelles-mødet. Vor brug af meget begrænsede forsyninger må planlægges under hensyntagen til de behov, som den generelle situation kræver opfyldt, og Krigsministeriet har uformelt antydnet, at der ikke er disponible forsyninger nu til at imødekomme den danske anmodning. Vi antager, at danskerne vil undersøge alle tilgængelige våbenkilder.

Det foreslås, at De oplyser udenrigsministeren om, at vi her på højeste niveau hastebehandler de europæiske sikkerhedsproblemer, og at vi nærer håb om, at vi vil finde løsninger, der vil tage ubegrænset hensyn til situationen i Danmark og mindske den danske bekymring væsentligt. Vi føler, at problemet bedst kan behandles samlet, og at en stykvis fremgangsmåde ikke vil give en tilfredsstillende løsning.

Vær venlig at meddele udenrigsministeren vor dybe tilfredshed med de antydninger han har givet Dem af Danmarks faste beslutning om at ville forsvare sin selvstændighed. En sådan beslutsomhed er selvfølgelig en væsentlig forudsætning for vor regerings overvejelse af en hvilken som helst hjælpeforanstaltning. De bør understrege den vigtighed, som vi tillægger en tilfredsstillende løsning på problemet med Europas frie nationers sikkerhed.

Kilde: *Foreign Relations of the United States, 1948, bind III, s.-75.*

---

⁶ ambassadens telegram 229 af 12. marts.

⁷ ambassadens telegram 230 af 12. marts.

⁸ Footnote i teksten: Telegram 229 fra København - ikke trykt - indeholdt en anmodning om våben (859.24/3-1248).

Referat af samtale i State Department den 12. april 1948 mellem ambassaderåd Povl Bang-Jensen, afdelingschef John D. Hickerson og Benjamin M. Hulley.

HEMMELIGT

Hr. Bang-Jensen kom her for at meddele sine indtryk fra sit to-ugers besøg for nylig i Danmark. Han havde talt med statsminister Hedtoft, der er vokset betydeligt i statur, og med adskillige partiledere. Han fandt dem modtagelige for hans syn på de farer, som den indeværende internationale krise stiller Danmark overfor. Han var glad for at kunne konstatere en høj dansk moral og en fast vilje til at ville modstå enhver angriber. Han sagde, at danskerne mangler våben. Det havde slået ham som en revolutionær forandring, at det radikale parti var stemt for forsvarsforanstaltninger, modsat den politik, som partiet havde fulgt siden 1864. Hvis der ikke snart blev skaffet våben, ville den danske interesse for dem måske fordufte.

Den vesteuropæiske union var der megen diskussion om i Danmark. Danskerne er klar over, at den [unionen] endnu ikke har udviklet sig til det punkt, hvor andre nationer vil kunne slutte sig til den. Han tror, at hans land ville være stemt for den, hvis der var en klar amerikansk garanti bag den.

Mr. Hickerson takkede ham for hans beretning og sagde, at vi ville gøre vort bedste for at Danmark får den hjælp, som landet behøver.

Kilde: National Archives, Washington D.C., Diplomatic Branch, Dept. of State, Decimal File 859.20/4-1248.

Her gengivet efter den originale tekst i: Tekster til historisk forskningsteknik, s. 4.46. Århus 1977, red. af Jørgen Elklit.
